

Pazarlama: Tanım, Tarihçe, Kavramlar

Umut Al

H.Ü. Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
umutal@hacettepe.edu.tr

Pazarlama – Tanımlar

- ❖ Tanım sayısının çokluğu
  - ❖ Anlayış farklılıkları
  - ❖ Tanımları yapanların özellikleri
  - ❖ Dar ve geniş anlamda yapılan tanımlar (Tek 1999)
- ❖ Müşterilerin gereksinimlerini ve beklentilerini anlama ve bu çerçevede hizmetlerin nasıl tasarlanıp sunulabileceğini planlama işlemi
- ❖ Pazarlarla ilişki kurmak, insanların gereksinimlerini karşılamak amacıyla değişimi gerçekleştirmek

Pazarlama – Tanım

- ❖ Pazarlama, kişilerin ve örgütlerin amaçlarına uygun şekilde değişimi sağlamak üzere, ürünlerin, hizmetlerin ve düşüncelerin yaratılmasını, fiyatlandırılmasını, dağıtımını ve satış çabalarını planlama ve uygulama sürecidir (American Marketing Association)

Pazarlama – Tarihçe

- ❖ Gelişme sürecinde yapı taşları:
  - ❖ İş bölümü
  - ❖ Sanayileşme
  - ❖ Kentleşme
- ❖ XVIII. yy.
- ❖ Birinci Dünya Savaşı sonrası
- ❖ İkinci Dünya Savaşı sonrası

Pazarlama Düşüncesinin Gelişimi

- ❖ 1900-10 keşif dönemi
- ❖ 1910-20 kavramsallaşma dönemi
- ❖ 1920-30 entegrasyon dönemi
- ❖ 1930-40 gelişme dönemi
- ❖ 1940-50 yeniden değerlendirme dönemi
- ❖ 1950-60 yeniliklere açılma dönemi
- ❖ 1960-70 farklılaşma dönemi
- ❖ 1970 sonrası sosyalleşme dönemi (Bartels 1988)

Neler Pazarlanabilir?

- ❖ Ürünler
- ❖ Hizmetler
- ❖ Tecrübeler
- ❖ Olaylar
- ❖ Kişiler
- ❖ Mekânlar
- ❖ Mülkiyet hakları
- ❖ Kurumlar
- ❖ Bilgi
- ❖ Fikirler (Kotler 2000)

Pazarlama – Temel Kavramlar

- ❖ Gereksinim, istek, talep
- ❖ Ürünler
- ❖ Değer, fiyat, tatmin
- ❖ Takas
- ❖ İlişkiler, ağlar
- ❖ Pazar
- ❖ Pazarlamacılar, müşteriler

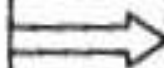
Gereksinimler
istekler, ve
talepler

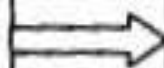
Ürünler
(Mallar,
hizmetler ve
düşünceler)

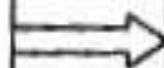
Değer, Fiyat
ve Tatmin

Takas

İlişkiler ve
ağlar

Pazarlar

Pazarlamacılar
ve müşteriler

Pazarlama – Temel Kavramlar - Gereksinim

❖ Gereksinim piramidi

- ❖ Kendini gerçekleştirme
- ❖ Değer ve başarı kazanma
- ❖ Sevgi ve ait olma
- ❖ Güven
- ❖ Fizyolojik gereksinimler

Pazarlama – Temel Kavramlar – Gereksinim Sınıflandırması

- ❖ Fizyolojik => Yemek, içmek, barınmak ...
- ❖ Duygusal => Sevmek, sevilme, bir gruba ait olmak ...
- ❖ Zihinsel => Öğrenmek, bilgilenmek, beceri kazanmak ...

Pazarlama – Temel Kavramlar - İstek

- ❖ Belirli tatminlerin gerçekleşmesi olayı
- ❖ Bireysel olarak kişinin sahip olmak istedikleri
- ❖ Bireyler
  - ❖ İstemedikleri şeye gereksinim duyabilir
  - ❖ Gereksinimi olmayan bir şeyi isteyebilir
- ❖ Gereksinim az, istek çok
- ❖ Toplumdaki sosyal güçler

Pazarlama – Temel Kavramlar - Talep

- ❖ Elde edilebilecek belli bir ürüne yönelik istek
- ❖ Değişik talep durumları
  1. Düşük talep
  2. Fazla talep
  3. Uygun talep

Pazarlama – Temel Kavramlar - Ürün

- ❖ Ürün: Gereksinim ya da isteği gidermek üzere pazarın dikkatine, alımına, kullanımına veya tüketimine sunulan herhangi bir şey
  - ❖ Mallar
  - ❖ Hizmetler
  - ❖ Düşünceler

Pazarlama – Temel Kavramlar – Değer, Fiyat ve Tatmin

- ❖ Tüketici belli bir gereksinimini karşılamak için birçok ürün arasından nasıl seçim yapar?
  - ❖ Değer
  - ❖ Fiyat
  - ❖ Tatmin

✉ e-posta

★ favori listenize ekleyin

Son 5 Yazı[Heyecanın etkisi](#)[Rüzgar gibi geçti](#)[Nasıl iş bulabilirim?](#)[Bütünü görebilmek](#)[İf Film Festivali](#)**Kategoriler**[Pazarlama Fikirleri](#)[Pazarlama Stratejileri](#)[Tasarım](#)[« Reklam ölüyor](#) | [Ana Sayfa](#) | [Woody Ville neden başarısız? »](#)**Beklentiler vs fiyat**

Hafta sonunda evlilik yıldönümümüzü kutlamak için Şile'de, deniz kenarında, [Woody-Ville](#) adında küçük bir motele gittik. Burayı Internet'ten bulduk ve bir kaç yerden daha araştırdıktan sonra buranın iyi bir yer olduğuna karar verdik.

Fiyatı İstanbul'daki birçok 5 yıldızlı otelden fazlaydı. Gecelik, yarım pansiyon, kişi başı yaklaşık 70 USD, yani iki kişi için 140 USD verdik ve sonuç: Memnun kalmadık.

İlk bakışta, şunlar bizi hayal kırıklığına uğrattı:

- Asık suratlı yönetim
- Yavaş servis
- Temizlenmeyen odalar
- Az yemek çeşidi ve hijyenik olmayan yemek büfesi

Birkaç biradan ve konu üzerinde biraz tartıştıktan sonra, asıl problemin, 5 yıldızlı fiyatlara karşılık, tek yıldızlı servis/ürün almış olmamızdan kaynaklandığını farkettilik. Buradan hareketle şöyle bir formül oluşturabiliriz.

Beklenti = fiyat(değer): müşteri tatmin

Beklenti < fiyat(değer): müşteri çok memnun, fark yaratan ürün/servis

Beklenti > fiyat(değer): şikayetçi, mutsuz müşteri (Woody Ville)

Ağustos 30, 2004**Yorumlar**

Lütfen yorum yazın

Pazarlama – Temel Kavramlar - Takas

- ❖ Bir ürün dört şekilde elde edilebilir
  1. Üretme
  2. Zorlama
  3. Rica
  4. Takas

Pazarlama – Temel Kavramlar - Takas

- ❖ En az iki grup
- ❖ Her grup diğerinin işine yarayacak bir şeylere sahip olmalı
- ❖ Dağıtım ve iletişim olanakları
- ❖ Sunulan takas teklifinin kabul veya ret edilmesinde özgürlük
- ❖ Sunulan şeyin diğer gruba uygun olduğu inancı

Pazarlama – Temel Kavramlar – İlişkiler ve Ağlar

- ❖ İlişkisel pazarlama
  - ❖ Müşteri
  - ❖ Sağlayıcı
  - ❖ Aracı
- ❖ Pazarlama ağları

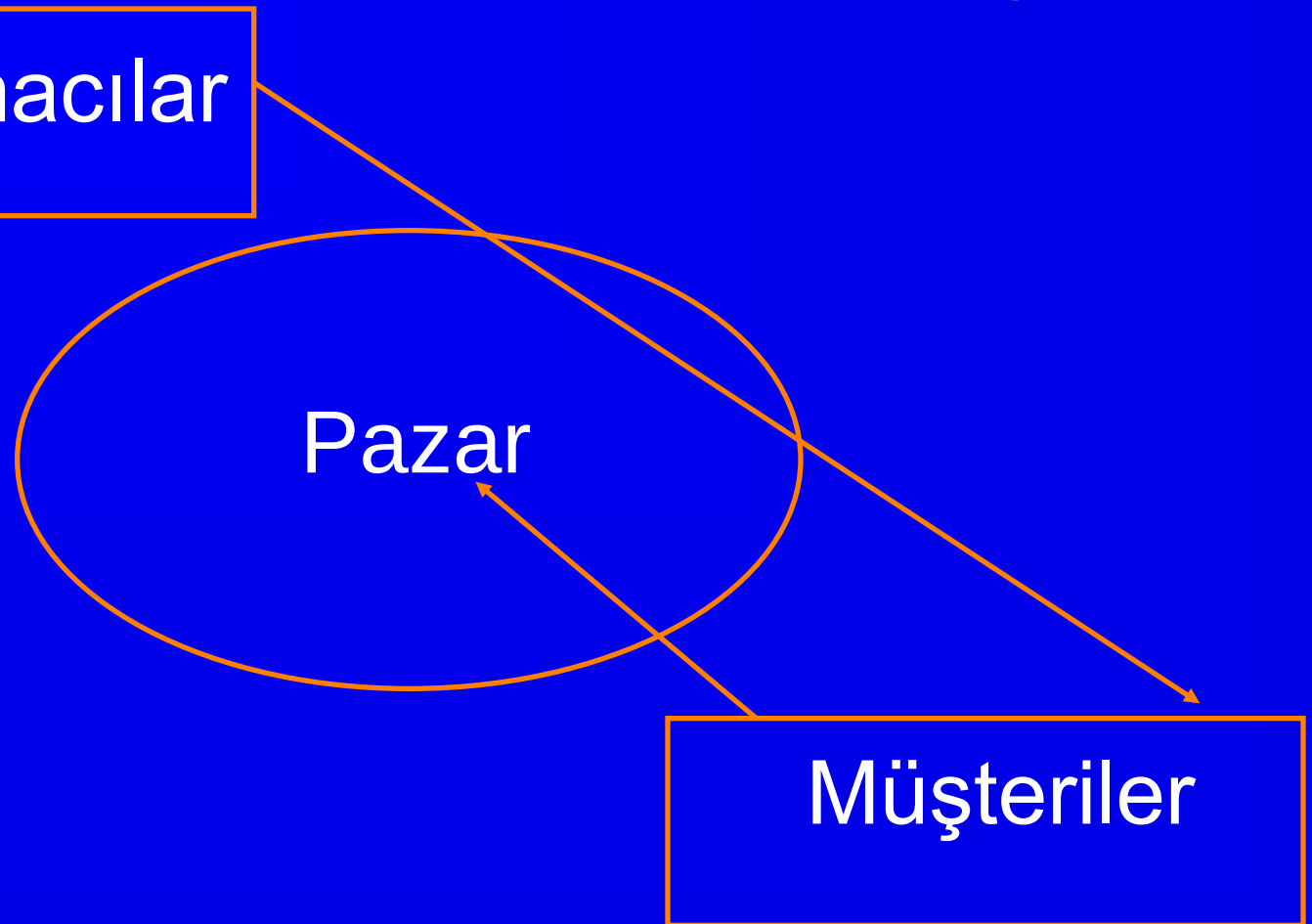

Pazarlama – Temel Kavramlar – Pazar, Pazarlamacı ve Müşteri

Pazarlamacılar

Pazar

Müşteriler

Pazarlamanın Aşamaları

- ❖ Kurumsal hedefleri ortaya koyma
- ❖ Mevcut durumu değerlendirme
- ❖ Pazarlama amaçlarını tanımlama
- ❖ Pazarlama araştırmasına başlama
- ❖ Pazarlama amaçlarında değişiklik
- ❖ Pazarlama stratejilerini oluşturma
- ❖ Stratejileri uygulama
- ❖ Başarıyı gözlemleme
- ❖ Stratejileri gözden geçirme

Niçin Pazarlama?

- ❖ Değişim
- ❖ Fonlardaki azalma
- ❖ Rakip sayısındaki artış
- ❖ Hedefleri gerçekleştirebilme
- ❖ ...

Pazarlamanın Hedefleri

- ❖ Kaliteli hizmet
- ❖ Süreklilik
- ❖ Güven
- ❖ Müşteri memnuniyeti
- ❖ Pazar payını korumak/artırmak
- ❖ En üst düzeyde kâr

Pazarlamanın Hedefleri - Satış

- ❖ Doğru ürünün
- ❖ Doğru yerde
- ❖ Doğru zamanda
- ❖ Doğru satıcıyla
- ❖ Doğru fiyatla
- ❖ Doğru müşteriye

Pazarlamanın Hedefleri – Satış Örn.

Ürün	Yer	Zaman	Satıcı	Fiyat	Müşteri
Klima	Kutuplar	Yaz	Yetenekli	Çok uygun	Varlıklı
Klima	Adana	Kış	Yetenekli	Uygun	Varlıklı
Klima	Adana	Yaz	Yeteneksiz	Çok uygun	Varlıklı
Klima	Adana	Yaz	Yetenekli	Pahalı	Varlıklı
Klima	Adana	Yaz	Yetenekli	Uygun	Yoksul